

Platforma pentru Egalitate de Gen

Adresa: Str. 31 august 1989, nr 129 br 305, Republica Moldova

E-mail: secretariat.platformadegen@gmail.com

Web: www.egalitadedegen.md

SCRISOARE DE POZIȚIE

A PLATFORMEI PENTRU EGALITATE DE GEN

ÎN CONTEXTUL ADOPTĂRII LEGII BUGETULUI DE STAT PENTRU 2022

Domnului Igor Grosu, Președinte al Parlamentului Republicii Moldova

Doamnei Natalia Gavrilița, Prim-ministră

Domnului Dumitru Alaiba, Președinte al Comisiei parlamentare economie, buget și finanțe

Domnului Dumitru Budianschi, Ministru al Finanțelor

Domnului Marcel Spataru, Ministru al Muncii și Protecției Sociale

Ținând cont de circumstanțele dificile, în care a fost elaborată *Legea bugetului de stat pentru anul 2022*, determinate de criza energetică, pandemia de Covid-19, separarea ministerelor și reorganizarea Guvernului, apreciem efortul executivului de a propune măsuri și alocații bugetare care ținesc vulnerabilitățile diferitor grupuri de populație. Observăm o majorare cu 11,9% a cheltuielilor bugetului de stat pentru 2022 față de anul precedent și o pondere de 51,4% în suma totală a cheltuielilor a transferurilor către alte bugete (bugetul asigurărilor sociale de stat, fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și bugetele locale), ceea ce denotă menținerea orientării sociale a bugetului. Remarcăm, în special, măsurile noi de politici care vizează efectele crizei energetice și ale pandemiei (măsuri fiscale specifice și cheltuieli pentru acoperirea costurilor măsurilor suplimentare în domeniile sănătății, protecției sociale, economic), precum și cele care se referă la finanțarea proiectelor de dezvoltare locală în contextul politicii de dezvoltare regională.

În același timp, ne exprimăm îngrijorarea cu privire la procesul bugetar din anul curent și, în particular, a termenilor stabiliți pentru consultarea propunerilor celui mai important document de politică – Bugetul de stat. Proiectul *Legii bugetului de stat pentru anul 2022* a fost plasat pe pagina web a [Ministerului Finanțelor](http://MinisteruluiFinanțelor) și pe platforma particip.gov.md pentru consultări publice pe 19 noiembrie și în aceeași zi a fost adoptat de Guvern. Parlamentul a votat în prima lectură *Legea bugetului de stat pentru anul 2022* peste 3 zile lucrătoare de la adoptarea și publicarea proiectului de lege de către Guvern. Respectiv, la un interval de alte 6 zile lucrătoare de la prima lectură proiectul de lege a fost votat în lectură finală. Ținând cont de complexitatea politicii bugetar-fiscale, considerăm că termenele stabilite, în pofida situației de urgență, nu au fost adecvate pentru a permite analize, expertize și dezbateri sau consultări cu societatea civilă și alte părți interesate.

Salutăm inițiativa Ministerului Finanțelor de a introduce în premieră în circulara bugetară din 28.08.2021 cerința față de autoritățile administrației publice centrale, de a include în procesul de revizuire a bugetelor pe programe scopuri, obiective și indicatori sensibili la dimensiunea de gen. Cu toate acestea, analiza notei informative la proiectul *Legii bugetului de stat pentru anul 2022* și a anexelor denotă lipsa totală a perspectivei de gen în documentul respectiv. Astfel, nu este clar cum aceasta va contribui la abordarea necesităților diferite ale bărbaților și femeilor, a fetelor și băieților, în special în domenii, în care se înregistrează disparități majore de gen și ce resurse vor fi alocate pentru promovarea egalității de gen în diferite sectoare. Deși, în cadrul autorităților administrației publice centrale de specialitate funcționează grupul coordonator în domeniul de gen și, respectiv, unități gender, rezultatele activității acestora nu este vizibilă în procesul bugetar curent și nici în cele precedente. Subliniem că bugetarea sensibilă la gen a reprezentat una din ariile prioritare de intervenție ale *Strategiei pentru asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pe anii 2017-2021*, dar fără implementare în practică în cadrul exercițiului bugetar anual.

Având în vedere că pandemia de Covid-19 a avut un impact disproporționat asupra femeilor și fetelor și a exacerbato inegalitățile existente, așa cum relevă diferite studii la nivel național și internațional, și ținând cont de angajamentele pe care Republica Moldova și le-a asumat în realizarea *Platformei de la*

Platforma pentru Egalitate de Gen

Adresa: Str. 31 august 1989, nr 129 br 305, Republica Moldova

E-mail: secretariat.platformadegen@gmail.com

Web: www.egalitadedegen.md

Beijing, a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, a Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană și Convenției de la Istanbul, solicităm implementarea bugetării sensibile la gen începând cu ciclul bugetar 2022. În acest sens, considerăm de o importanță majoră întreprinderea următoarelor măsuri:

- Elaborarea și publicarea unei Note informative suplimentare la cea care însoțește *Legea bugetului de stat pentru anul 2022*, care să reflecte:
 - 1) în ce măsură și câte instituții ale administrației publice centrale au stabilit scopuri, obiective și indicatori sensibili la dimensiunea de gen în programele/subprogramele bugetare pe care le administrează;
 - 2) care sunt măsurile de politici și cheltuielile prevăzute în buget ce vor contribui la diminuarea disparităților de gen și promovarea egalității de gen în baza strategiilor sectoriale de cheltuieli și a *Cadrului bugetar pe termen mediu 2022-2024*;
- Includerea în *Bugetul pentru cetățeni 2022* a datelor dezagregate pe sexe a beneficiarilor bugetului, pe domeniile în care sunt disponibile aceste date, asigurând în anii succesivi colectarea datelor dezagregate pe sexe în vederea îmbunătățirii evidenței cheltuielilor și alocațiilor bugetare din perspectivă de gen;
- Realizarea analizei impactului de gen a veniturilor, cheltuielilor și alocațiilor bugetare și publicarea rezultatelor analizei, inclusiv a valorilor indicatorilor sensibili la dimensiunea de gen din programele bugetare;
- Clasificarea programelor și subprogramelor bugetare în categorii în dependență de impactul și relevanța acestora pentru egalitatea de gen și inițierea implementării procedurilor și instrumentelor de bugetare sensibilă la gen pentru programele cu cel mai mare potențial de schimbare a situației, în funcție de relevanța acestora pentru impactul de gen în domeniile cu cele mai mari disparități înregistrate;
- Solicitarea efectuării anuale a auditului de gen al rapoartelor privind executarea bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, altor componente ale bugetului public național;
- Stabilirea unui dialog continuu cu organizațiile membre ale *Platformei pentru egalitate de gen* și cu experți și experți în domeniul de gen și bugetării sensibile de gen pe perioada întregului proces bugetar, pentru a avea o perspectivă de gen complexă și clară asupra măsurilor de politici propuse;
- Instituționalizarea integrării perspectivei de gen în cadrul procesului bugetar prin introducerea modificărilor necesare în legislația privind finanțele publice și responsabilității bugetar-fiscale și în legislația privind finanțele publice locale, precum și în *Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și revizuirea bugetului aprobat de Ministerul Finanțelor*.

Considerăm oportun să reamintim că integrarea perspectivei de gen în procesul bugetar prezintă o serie de avantaje, și anume:

- reprezintă un mecanism important de asigurare a responsabilizării în ceea ce privește modul în care angajamentele politice în materie de egalitate de gen sunt respectate și sunt alocate resursele necesare pentru implementarea acestora;
- contribuie la creșterea participării diferitor actori, femei și bărbați, în cadrul proceselor bugetare, sporind, astfel, transparența acestor procese la diferite nivele administrative și contribuie la buna guvernare;
- creează o legătură mai strânsă între planificarea strategică și gestionarea finanțelor publice, consolidând raportul dintre țintele/obiectivele de politică și alocațiile bugetare pentru realizarea acestora;
- pune la dispoziție dovezi privind performanța programelor bugetare dintr-o perspectivă de gen și permite alocarea de resurse într-un mod eficace și favorabil incluziunii și diversității, precum și punerea în aplicare a obiectivelor atât în beneficiul femeilor, cât și al bărbaților;
- sporește capacitatea de a înțelege diferitele nevoi ale femeilor și ale bărbaților, precum și efectele distributive și impactul resurselor bugetare asupra acestora, permițând luarea deciziilor bazate pe dovezi;

Platforma pentru Egalitate de Gen

Adresa: Str. 31 august 1989, nr 129 br 305, Republica Moldova

E-mail: secretariat.platformadegen@gmail.com

Web: www.egalitadedegen.md

- permite utilizarea cu eficacitate a resurselor financiare disponibile pentru a elimina decalajele actuale și a reduce disparitățile de gen persistente și altele.

Organizații și persoane semnatare ale Scrisorii:

1. A.O. „Afina”
2. A.O. „Femeia Modernă”
3. A.O. „Femeia pentru Viitor”
4. A.O. „Iunona”
5. A.O. „Onoare și Dreptul Femeii Contemporane”
6. A.O. MIDAVA
7. Alina Andronache
8. Alina Cebotari
9. Amnesty International Moldova
10. Ana Gurău
11. Asociația „Femei pentru Societatea Contemporană”
12. Asociația Drepturile Omului LEX XXI
13. Asociația Femeilor Antreprenoare din Moldova (AFAM)
14. Asociația Împotriva Violenței în Familie „Casa Mărioarei”
15. Asociația pentru Politică Externă (APE)
16. Asociația Promo-LEX
17. Centru-Gender
18. Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria”
19. Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului (CReDO)
20. Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD)
21. Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (CDPD)
22. Clubul Politic al Femeilor 50/50
23. Constanța Dohotaru
24. Cornelia Călin
25. Diana Cuconu
26. Doina Chiosa
27. Elena Rățoi
28. Forul Organizațiilor de Femei din Republica Moldova
29. Fundația Est-Europeană
30. Fundația pentru Educația Non-Formală
31. Fundația pentru Prevenirea Criminalității
32. Galina Precup
33. Georgeta Carasiucenco
34. Grupul de Inițiative Feministe din Moldova
35. INTERACȚIUNE
36. Keystone Moldova
37. Natalia Scobioală
38. Olga Nicolenco
39. Pro Cimișlia
40. AO Moldsolidaritate
41. Tatiana Chebac
42. Victoria Rosa
43. Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova